

ЦЕНТР КАР'ЄРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАГАТОРІВНЕВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бутурлакiна Т.О.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і банківської справи,
директор Центру кар'єри
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(м. Ужгород, Україна)*

У статті розкрито сучасні світові тенденції відносно успішного планування кар'єри і становлення майбутніх фахівців – студентів і випускників вишів. Визначено роль університетських кар'єрних сервісів – Центрив кар'єри – як ефективного інструменту в реалізації соціального партнерства та забезпечення багаторівневої професійної вищої освіти. На досвіді ДВНЗ «УжНУ» проаналізовано стан і можливості впровадження світових практик кар'єрного планування і підвищення професійного рівня студентів і випускників.

Ключові слова: кар'єра, кар'єрний коучінг, «софт скілз», кар'єрне планування, центри кар'єри.

Світові тенденції прискореного розвитку технологій, управління людськими ресурсами, глобалізація ринків праці і, отже, посилення конкуренції обумовлюють підвищені вимоги до якісної підготовки фахівців з вищою освітою. Якість вищої освіти визначається, насамперед, якістю стандартів освіти та професійної підготовки, інфраструктурою внутрішнього і зовнішнього середовищ, рівнем управління ВНЗ в цілому і процесами зокрема, професійною підготовкою майбутніх конкурентоспроможних фахівців.

Центри кар'єри (або Кар'єрні центри, Центри розвитку кар'єри тощо) при вищих навчальних закладах – це структурні підрозділи університетів, які покликані допомагати студентам і випускникам знайти роботу або отримати додаткові знання та навички. Крім безпосереднього сприяння у працевлаштуванні випускників та студентів, все ж основний напрям їх діяльності – профорієнтаційна робота, супровід і планування кар'єри та професійного зростання майбутніх фахівців, їх адаптація до умов глобального і локальних ринків праці.

У світі досвід створення подібних центрів дуже поширений у всіх провідних університетах. Практично кожен вуз у своїй структурі має підрозділи, що забезпечують профорієнтаційні послуги, кар'єрне планування, тренінги з додатковими професійними і особистісними навичками, яких не надає академічна університетська освіта, але які є важливими для конкурентоспроможних фахівців у всіх сферах.

Мова йде про «м'які навички» («софт скілз» / Soft skills), прояв яких складно відстежити, перевірити і наочно продемонструвати. Це особистісні навички, які дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності і напряму, в якому працює людина, і підвищити свою кваліфікацію [1]. Традиційно в психології їх відносять до числа соціальних навичок: вміння переконувати, знаходити підхід до людей, лідирувати, міжособистісне спілкування, ведення переговорних процесів, робота в команді, особистісний розвиток, управління часом, ерудованість, креативність і т.п.

При цьому жодне з перерахованих вище умінь не відноситься тільки до якоїсь конкретної спеціальності. Вони мають здатність ефективно взаємодіяти з колегами, клієнтами та широко застосовуються як на роботі, так і в житті. І часто саме вони є визначальним чинником у досягненні успіху і цілей, показником професіоналізму. Однак, на

жаль, цим практичним навичкам не навчають у звичайних університетських навчальних програмах [1]. До навчання софт скіллз належать тренінги з мотивації, лідерства, менеджменту, роботи в команді, управління часом, проведення презентацій, продажів, особистого розвитку тощо.

Крім зазначених напрямів слід також окремо виділити такий напрям, як кар'єрний коучинг, який по суті призначений для конструювання кар'єрних траєкторій, в яких мінімальне відхилення у розвитку кар'єри в короткостроковій перспективі дає значне відхилення професійного шляху. Таке відхилення загрожує неефективним використанням ресурсів і втратою часу, що так важливо для сучасних молодих фахівців в умовах динамічних змін ринкової номенклатури. З іншого боку, людина іноді освоює кілька професій за життя і стає успішною в абсолютно іншій сфері діяльності [2]. І до цього також слід готувати наших випускників – орієнтуватися не лише на успіх, але й формувати вміння сприймати поразки і ризики, гнучко адаптуватися до змін.

Кар'єрний коучинг – це технологія планування кар'єри та реалізація кар'єрного потенціалу за підтримки кар'єрного коуч-консультанта. По суті коучинг дозволяє кожному виявити свій основний вектор професійного розвитку і вибудувати реальний план досягнень професійних цілей [2]. Слід також зазначити, що кар'єрний коучинг допомагає професійному розвитку на основі індивідуальних здібностей і талантів, освіти та професійного досвіду.

Вітчизняний досвід університетської роботи свідчить, що ці напрями залишаються пріоритетною і досить новою сферою діяльності, тому їх можна оцінювати як інноваційні освітні продукти. Крім усього іншого, саме ця сфера освітньої діяльності є необмеженою у формах і методах реалізації, передбачає креативний підхід, активне використання інформаційних технологій в реалізації

та супроводі освітніх продуктів, співпрацю із широким колом зацікавлених осіб. Певні успіхи в цій сфері вже є – провідні ВНЗ Києва, Харкова, Дніпропетровська, Львова, Луцька та інших міст України демонструють успішні приклади роботи Центрів кар'єри вже протягом кількох років.

Досвід функціонування Центрів кар'єри на базі університетів свідчить про відповідність нашого вузу – Ужгородського національного університету – загальнонаціональним тенденціям, а також про високу ефективність такого структурного підрозділу вузу, що забезпечує його престиж і рівень як освітнього закладу і активного соціального партнера, підвищує конкурентоспроможність в освітньому просторі України.

Крім того, така структура дозволяє активізувати інтеграцію в європейське освітнє та професійне середовище, готуючи нашу молодь до стандартів і вимог зарубіжних роботодавців, інвесторів, до тенденцій і вимог сучасного глобалізованого ринку праці. Зараз це надзвичайно актуальна вимога для України.

Центр кар'єри УжНУ є прикладом успішної реалізації соціального партнерства – адже його створено за підтримки керівництва університету, Закарпатської обласної служби зайнятості, обласної влади, громадської і студентської ініціативи. Основне завдання Центру кар'єри – сприяти професійному становленню майбутнього фахівця, формувати бізнес-середовище, яке буде підтримувати активний вибір і планування професійної кар'єри студентів і випускників, а також спрямовувати майбутніх фахівців до активного пошуку роботи, надавати допомогу в працевлаштуванні. Таким чином реалізується важлива регіональна програма сталого розвитку, що одним із стратегічних пріоритетів – сприяння працевлаштування молоді краю та зменшення рівня безробіття.

Стратегічним пріоритетом такого соціального партнерства є скоординована робота між ринком праці, освітніми структурами і владою. Необхідно активізувати та скоординувати роботу всіх зацікавлених сторін, які можуть допомогти у вирішенні цієї проблеми. Сьогодні класична академічна освіта не допомагає молоді працевлаштуватися, не забезпечує освітні програми, відповідні реальним потребам економіки.

У нашому регіоні сьогодні існує проблема слабкої поінформованості випускників та студентів про реальні потреби локального ринку праці, існує недостатній рівень або відсутність кваліфікаційних та комунікативних навичок (soft skills), слід відзначити і низьку вмотивованість самих студентів і високий рівень відтоку випускників за кордон – як високопрофесійних, так і недостатньо кваліфікованих.

Крім того, слід зазначити і присутність певного скепсису роботодавців (бізнес-структур, підприємств, організацій) щодо співпраці з університетом – як у дослідницько-інноваційній сфері, так і щодо стажування та працевлаштування студентів. Проблемою залишається незадовільний (для роботодавців) рівень їх підготовки та невідповідність актуальним вимогам ринку.

Пріоритетними напрямками діяльності Центру кар'єри УжНУ є: навчально-тренінгова робота зі студентами, покликана «озброїти» студентів практичними навичками; співпраця з роботодавцями та забезпечення контактів «студент-роботодавець»; проектна діяльність, спрямована на розробку програм і проектів за участі місцевої влади, бізнес-структур та громадських організацій у сфері працевлаштування та активізації молоді на ринку праці, в соціальній сфері, суспільній діяльності; інформаційний супровід процесу рекрутингу.

Студентам і випускникам Центр кар'єри УжНУ забезпечує: консультування щодо методів просування на ринку

праці, самопрезентації, пошуку роботи (елементи кар'єрного коучингу); участь у тренінгах (у т.ч. психологічних, мотиваційних) і семінарах-тренінгах професійного спрямування; розвиток професійних і комунікативних якостей («soft skills»); участь у щорічних ярмарках вакансій; додаткову освіту на майстер-класах, бізнес-тренінгах, сертифікованих програмах.

Крім цього, забезпечуються освітні послуги з перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у рамках програм навчання впродовж життя («life long learning»), можливість отримання інформації про вакансії за технічної підтримки сайту служби зайнятості, підтримка в написанні резюме (в т.ч. за європейськими стандартами), які поповнять базу даних резюме студентів та випускників УжНУ; підтримка молодіжних соціальних ініціатив та волонтерської роботи; консультування психологів і юристів, фахівців служби зайнятості.

Роботодавці в Центрі кар'єри УжНУ можуть отримати інформаційну підтримку процесу рекрутингу (розмістити інформацію про вакансії, програми стажувань, взяти участь в Ярмарку кар'єри і здійснити попередній відбір персоналу для своєї компанії); отримати доступ до бази даних резюме студентів та випускників УжНУ; провести в університеті для цільової категорії презентації, майстер-класи, створити конкурсні програми, стипендіальні програми тощо; розробити концепції реалізації проектів, навчально-практичних програм і т.п., а також отримати консультації щодо оптимізації форм співробітництва.

Таким чином, Центр кар'єри УжНУ є інструментом реалізації ефективного соціального партнерства та сталого розвитку університету щодо забезпечення багаторівневої професійної вищої освіти, що надає інформацію про стан ринку праці, результати моніторингу (актуальні зміни і тенденції), вимоги роботодавців, підготовку та перепідготовку

кадрів, адаптацію до соціально-економічних змін ринку праці та освітні послуги.

Центр кар'єри УжНУ – це не просто структурний підрозділ університету. Це по суті інноваційний соціальний проект – ініціатива, підтримана керівництвом вузу, молодіжним активом, що дозволяє просувати просвітницьку кампанію. Щорічно до вузу приходить нове покоління студентів, тому відповідальна професійна робота з ними сьогодні є перспективою їх розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Why Soft Skills Matter. Making Sure Your Hard Skills Shine.– [Electronical source]. – Access mode: http://www.mindtools.com/pages/article/newCDV_34.htm
2. Cheeks Demetrius. 10 Things You Should Know About Career Coaching/ D. Cheeks. – [Electronicalsource]. – Acces smode: <http://www.forbes.com/sites/learnvest/2013/07/09/10-things-you-should-know-about-career-coaching>